

אלו דברים פרק ששי פסחים

סו.

עין משפט
גזר מצוה

ב א מיי פ"א מהלכות
קרבן פסח ה"י יט:

לענין רש"י

קונטרס ד"ר [קונטרס ד"ר].
העל"ב.

רבינו הגנאל

ת"ר הלכה זו נתעלמה
מבני בתירא פעם אחת הל
איבעה עשר לריות בשבת
אמר לו להלל הוקן פסח
דוחה את השבת או לא.
אמר להן וכי פסח אחד יש
לנו שדוחה את השבת
והלא יותר ממאתים
פסחים דוחין את השבת
כ"י וירושלמי אית תנא תני
מאה פסחים ואית תנא
דחני מאתיס אית תנא תני
שלא מאות. מאן דחני
מאה תמיד שבת, מאן
דחני מאתיס תמידין
ומוספין של שבתות, מאן
דחני ג' מאות מוספין של
ראשי חודשים ושל ימים
טובים וכו'. אמר רב נאמר
במועדו בפסח ונאמר
במועדו בתמיד מה זה
דוחה שבת דכתיב עולת
שבת בשבתו על עולת
התמיד אף פסח דוחה
שבת וכו' ועוד קל וחומר
וכי, הכי קאמר להו נתי
דגורה שוה לא גמיר לכו
דאין אדם דן גורה שוה
מעצמו אי"כ קיבלה
מרביתו. אבל היה לכם
קל וחומר מעצמו. אמרו
לו ק"ו איכא למיפרך מה
לתמיד שכן כליל שכן
תדיר. מנייהו לנשיא עליהן
התחיל לקנותן בדברים.
וכפני שנתיהו נתעלמה
ממנו ההלכה.

מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת. ולקמן יליף מעל
עולת התמיד תימנא דשמעתינן לא דריש ממשעות דמועדו
וכן הא דפסח דחי טומאה ילפינן לקמן מאישי איש נחה
ואין ליבדור נחיון ובתמיד ילפינן מג"ש דמועדו ובפרק כ"נד
ז'ולין (לקמן דף ע"ו). משמע דריש לה
ממשעות דמועדו דתימנא וידבר
משה את מועדי ה' מה ת"ל לפי
שלא מזינו בכל התורה שנאמר בהן
מועדו אלא בפסח ותמיד מועדו
אפי' בשבת מועדו אפילו בטומאה
שאר קרבנות מניין משמע דממשעות'
דמועדו דריש ועוד דקאמר התם
זכריכי דלוי כמזב רחמנא תמיד שכן
תדיר וכליל אכל פסח לא ואי כתיב
פסח שכן כרת ואי מגזירה שוה
ילפינן מה נרין לזריכותא הא
אילטריך מועדו דתמיד משום טומאה
ודפסח משום שבת אלא ודלוי
ממשעותא דמועדו דריש וע"כ תנאי
היא ועוד צ"ר ר' ישמעאל צמנחות
(דף ע"ג). דריש ט' שמי הלחם דלמו
שבת מתקריב מקריב אפילו בשבת
ואפילו בטומאה ולפי שמעתין^א מני
למילף בג"ש דמועדו מפסח ותמיד
או ממשעותא כמו בכילד ז'ולין
(לקמן דף ע"ו):

תוחב לו בצמרו. וא"ת ו' והא
צעי כלי שרת^ב כדילפינן
צ"ר דס מטאת (ומס' דף ט"ז): ויקח את
המאכלת ויש לומר שהקידוש^א השתא
משמע בשמעתינן דיש איסור רשות
הרבים צירושלים וקסא דלמתינן צ"ר
קמא דעירובין (דף ק"ו): ירושלים אלמלא
לדמותיה נעולות צלילה חייבין עלי
משום רשות הרבים ולא דוקא
נעולות אלא רשות לנעול כדמסקין
התם ומיירך ר"י דהכא לאחר שנפלו
זה פלוגות וכי האי גוונא משני
צפרק צמרא דעירובין (דף ק"א).
אמילמא אחרתימי^ט:
מה לתמיד שכן תדיר. ומימה
ונילף מצנייהו דתמיד ומילה
או משתי הלחם^ז (גרילא) דלדמו שבת:
והא

אמר לו רבי עקיבא או חילוף. או חילוף
הזוזה מעבדא וילפינן בקל וחומר
במועדו. ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו:
הנא לי מועד
לאלו. שיהא זמן קבוע להן כמה שקבוע
לשמיטה הילכך כיון דלא
קביע להו זימנא ומני למיעבד להו
מאחמול לא דחו והזוזה נמי לאו
מגופיה דפסח היא ולא כתיב בה
מועד: **גב' הלכה** זו. שפסח
דוחה שבת: **בני בתירא**. גשאיס
היו: **אמר להן**. הלל: **וכי פסח אחד**
יש לנו שדוחה את השבת והלא יוסר
ממאסיס פסחים יש לנו שדוחין את
השבת. כלומר יוסר ממאסיס קרבנו'
יש שדוחין שבת בשנה חמשים
שבתות השנה בכל שבת ושבת
ארבעה כנשים שנים לתמידים ושנים
למוספין הרי מאתיס לבד שבת
שבת פסח וזמון החג שקריבין
צ"ן מוספי היום שבעת טלאיס
צפסח וארבעה עשר לחג: **מה**
מועדו הנאמר בסמידי. ולקמיה פריך
תמיד גופיה מנא להו: **והיה יושב**
דורש. כדרך שהנשיא עושה:
מקטנין. לשון קניטה ועצבון.
קונטרס ד"ר בלע"ז: **מהו**. הבאת סבין
אינה דוחה דהא אפשר למיעבד
מאחמול ומה יעשה: **שמעתי ושכחתי**.
לקמן^ה מפרש טעמא: **בני נביאים הן**.
וערלו מה יעשו: **למחר**. בצרבעה
עשר בשבת: **שפסחו עלה סכז** לו
צלמרו. את הסכין: **ומי שפסחו**
גדי. שאין לו כמר אלא שיעין שאין
יכול לתוכו צמרו תחז לו בין
קרניו ואין זה משאוי לעבור עליו
משום שזימת בהמתו דלאו אורחיה
כמי האי מלאכה ובעינן זה הביאו
סקיניהן: **ראש**. הלל זה המעשה
שעשו: **ונזכר הלכה**. כך שמעתי:
כך מקובלני. שכן הלכה כמו שעשו
אלו: **פסח נמי כשיב במועדו**.
ולא שמעתי לי מנייה ומתמיד ילפת
ליה אלא על כרחיך מדבעית למילף
מתמיד לא משמע להו דחייית שבת
דלמרי במועדו דקאמר צומן התיירא
קאמר הכא בתמיד נמי לא משמע
להו ומנא ליה: **אלא אמר קרא**.
צמוספין עולת שבת בשבתו על
עולת התמיד לבד מעולת התמיד
אלמא תמיד נמי דחי: **אמר מר ועוד**
קל וחומר כו' ופרכיה. מהא פירכא
שכן כליל שכן תדיר: **וכי מאחר**
דגמיה. מרביתו שגזירה שוה זו לכן
צאה דקיימא לן אין אדם דן גזירה
שוה מעצמו אלא אם כן נתקבלה
וצאה מסני דעילמא קרא למילמא
אחריתי אתא וכוין דהוא כך קיבל
הכי הוא כמו שנכתב בגופו צפירוש
ולמה ליה קל וחומר שהוא דבר
סבא מדעתו ומלכו: **הכי קאמר**
נתי דגזירה שוה לא גמיריהו.
מרביתם גזירה שוה זריכה רב
דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו
אלא אם כן למדה מרבו אלא קל

אמר לו רבי עקיבא או חילוף. או חילוף
הזוזה מעבדא וילפינן בקל וחומר
במועדו. ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו:
הנא לי מועד
לאלו. שיהא זמן קבוע להן כמה שקבוע
לשמיטה הילכך כיון דלא
קביע להו זימנא ומני למיעבד להו
מאחמול לא דחו והזוזה נמי לאו
מגופיה דפסח היא ולא כתיב בה
מועד: **גב' הלכה** זו. שפסח
דוחה שבת: **בני בתירא**. גשאיס
היו: **אמר להן**. הלל: **וכי פסח אחד**
יש לנו שדוחה את השבת והלא יוסר
ממאסיס פסחים יש לנו שדוחין את
השבת. כלומר יוסר ממאסיס קרבנו'
יש שדוחין שבת בשנה חמשים
שבתות השנה בכל שבת ושבת
ארבעה כנשים שנים לתמידים ושנים
למוספין הרי מאתיס לבד שבת
שבת פסח וזמון החג שקריבין
צ"ן מוספי היום שבעת טלאיס
צפסח וארבעה עשר לחג: **מה**
מועדו הנאמר בסמידי. ולקמיה פריך
תמיד גופיה מנא להו: **והיה יושב**
דורש. כדרך שהנשיא עושה:
מקטנין. לשון קניטה ועצבון.
קונטרס ד"ר בלע"ז: **מהו**. הבאת סבין
אינה דוחה דהא אפשר למיעבד
מאחמול ומה יעשה: **שמעתי ושכחתי**.
לקמן^ה מפרש טעמא: **בני נביאים הן**.
וערלו מה יעשו: **למחר**. בצרבעה
עשר בשבת: **שפסחו עלה סכז** לו
צלמרו. את הסכין: **ומי שפסחו**
גדי. שאין לו כמר אלא שיעין שאין
יכול לתוכו צמרו תחז לו בין
קרניו ואין זה משאוי לעבור עליו
משום שזימת בהמתו דלאו אורחיה
כמי האי מלאכה ובעינן זה הביאו
סקיניהן: **ראש**. הלל זה המעשה
שעשו: **ונזכר הלכה**. כך שמעתי:
כך מקובלני. שכן הלכה כמו שעשו
אלו: **פסח נמי כשיב במועדו**.
ולא שמעתי לי מנייה ומתמיד ילפת
ליה אלא על כרחיך מדבעית למילף
מתמיד לא משמע להו דחייית שבת
דלמרי במועדו דקאמר צומן התיירא
קאמר הכא בתמיד נמי לא משמע
להו ומנא ליה: **אלא אמר קרא**.
צמוספין עולת שבת בשבתו על
עולת התמיד לבד מעולת התמיד
אלמא תמיד נמי דחי: **אמר מר ועוד**
קל וחומר כו' ופרכיה. מהא פירכא
שכן כליל שכן תדיר: **וכי מאחר**
דגמיה. מרביתו שגזירה שוה זו לכן
צאה דקיימא לן אין אדם דן גזירה
שוה מעצמו אלא אם כן נתקבלה
וצאה מסני דעילמא קרא למילמא
אחריתי אתא וכוין דהוא כך קיבל
הכי הוא כמו שנכתב בגופו צפירוש
ולמה ליה קל וחומר שהוא דבר
סבא מדעתו ומלכו: **הכי קאמר**
נתי דגזירה שוה לא גמיריהו.
מרביתם גזירה שוה זריכה רב
דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו
אלא אם כן למדה מרבו אלא קל

אמר לו רבי עקיבא או חילוף. או חילוף
הזוזה מעבדא וילפינן בקל וחומר
במועדו. ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו:
הנא לי מועד
לאלו. שיהא זמן קבוע להן כמה שקבוע
לשמיטה הילכך כיון דלא
קביע להו זימנא ומני למיעבד להו
מאחמול לא דחו והזוזה נמי לאו
מגופיה דפסח היא ולא כתיב בה
מועד: **גב' הלכה** זו. שפסח
דוחה שבת: **בני בתירא**. גשאיס
היו: **אמר להן**. הלל: **וכי פסח אחד**
יש לנו שדוחה את השבת והלא יוסר
ממאסיס פסחים יש לנו שדוחין את
השבת. כלומר יוסר ממאסיס קרבנו'
יש שדוחין שבת בשנה חמשים
שבתות השנה בכל שבת ושבת
ארבעה כנשים שנים לתמידים ושנים
למוספין הרי מאתיס לבד שבת
שבת פסח וזמון החג שקריבין
צ"ן מוספי היום שבעת טלאיס
צפסח וארבעה עשר לחג: **מה**
מועדו הנאמר בסמידי. ולקמיה פריך
תמיד גופיה מנא להו: **והיה יושב**
דורש. כדרך שהנשיא עושה:
מקטנין. לשון קניטה ועצבון.
קונטרס ד"ר בלע"ז: **מהו**. הבאת סבין
אינה דוחה דהא אפשר למיעבד
מאחמול ומה יעשה: **שמעתי ושכחתי**.
לקמן^ה מפרש טעמא: **בני נביאים הן**.
וערלו מה יעשו: **למחר**. בצרבעה
עשר בשבת: **שפסחו עלה סכז** לו
צלמרו. את הסכין: **ומי שפסחו**
גדי. שאין לו כמר אלא שיעין שאין
יכול לתוכו צמרו תחז לו בין
קרניו ואין זה משאוי לעבור עליו
משום שזימת בהמתו דלאו אורחיה
כמי האי מלאכה ובעינן זה הביאו
סקיניהן: **ראש**. הלל זה המעשה
שעשו: **ונזכר הלכה**. כך שמעתי:
כך מקובלני. שכן הלכה כמו שעשו
אלו: **פסח נמי כשיב במועדו**.
ולא שמעתי לי מנייה ומתמיד ילפת
ליה אלא על כרחיך מדבעית למילף
מתמיד לא משמע להו דחייית שבת
דלמרי במועדו דקאמר צומן התיירא
קאמר הכא בתמיד נמי לא משמע
להו ומנא ליה: **אלא אמר קרא**.
צמוספין עולת שבת בשבתו על
עולת התמיד לבד מעולת התמיד
אלמא תמיד נמי דחי: **אמר מר ועוד**
קל וחומר כו' ופרכיה. מהא פירכא
שכן כליל שכן תדיר: **וכי מאחר**
דגמיה. מרביתו שגזירה שוה זו לכן
צאה דקיימא לן אין אדם דן גזירה
שוה מעצמו אלא אם כן נתקבלה
וצאה מסני דעילמא קרא למילמא
אחריתי אתא וכוין דהוא כך קיבל
הכי הוא כמו שנכתב בגופו צפירוש
ולמה ליה קל וחומר שהוא דבר
סבא מדעתו ומלכו: **הכי קאמר**
נתי דגזירה שוה לא גמיריהו.
מרביתם גזירה שוה זריכה רב
דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו
אלא אם כן למדה מרבו אלא קל

א (ע"ז מו. ג) לקמן
ט: (שבת קל. ימות יר.
מנחות עב. ג. א. ג) ושי
פרשי לקמן ט: ד"ה
ללן. ד) [מספחה פ"ד
ה"א. ה) ח"י מ"ה פ"ה.
ו) [מספחה פ"ב. א. ה) (מנה
ט: [ע"ז. ח) (ע"ז. ט) הא
דרשה אקירית העומר ק"י
ע"ש. י) [ע"י מוס' זכתיס
מו. ד"ה אחיכו ומוס' מולין
ג. ד"ה בנן. ט) [ע"ז. ט
מוס' ב"מ ג: ד"ה דנפול.
ז) [משני הלחם ומד מהסן
כ"ל רש"י].

תורה אור השלם

1. יתעו בני ישראל את
הפסח במועדו:
במדבר ט ב
2. צו את בני ישראל
ואמרת אליהם את קרבני
לחמי לאשיר ריח נחיה
תשמרו לקהריב בו
במועדו: במדבר כח ב
3. עלה שבת בשבתו על
עולת הקמדי ונספה:
במדבר כ"י

הגהות הב"ח

(א) ג' והיה יושב
דורש כל היום:

מוסף רש"י

כל מלאכה שאפשר
לעשותה מערב שבת.
כגון הבאתו מחוץ לתחום
ותחית יצלתו (לקמן ט"ז).
והלל הבבלי שמו.
שמוס שגלה ימיה מהס
והמסגר עמו היתה ישיבה
מליה כנגד (סוכה כ).
ומניניהו נשיא עליהם.
שהיו נשאים ובשפיל שראו
להלל שהיה גדול צמורה
ועלה אללן מנגל עמו
גשאותן ומיניהו שגא
עליהן (ב"מ ט"ה).

מוסף תוספות

- א. (ד) מאי צריך למדרש
מתקריב. מוס' שאנך.
ב. דהאי סכין צריך שיהא
קדוש. ט"ז. ג. בערב שבת.
ג. מוס' זכתיס מו. וע' מהרש"א
וקמ"י ר"ס. ד. מוס' שאנך
גרס ליה. וע' מהרש"א.

אמר לו רבי עקיבא או חילוף. או חילוף
הזוזה מעבדא וילפינן בקל וחומר
במועדו. ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו:
הנא לי מועד
לאלו. שיהא זמן קבוע להן כמה שקבוע
לשמיטה הילכך כיון דלא
קביע להו זימנא ומני למיעבד להו
מאחמול לא דחו והזוזה נמי לאו
מגופיה דפסח היא ולא כתיב בה
מועד: **גב' הלכה** זו. שפסח
דוחה שבת: **בני בתירא**. גשאיס
היו: **אמר להן**. הלל: **וכי פסח אחד**
יש לנו שדוחה את השבת והלא יוסר
ממאסיס פסחים יש לנו שדוחין את
השבת. כלומר יוסר ממאסיס קרבנו'
יש שדוחין שבת בשנה חמשים
שבתות השנה בכל שבת ושבת
ארבעה כנשים שנים לתמידים ושנים
למוספין הרי מאתיס לבד שבת
שבת פסח וזמון החג שקריבין
צ"ן מוספי היום שבעת טלאיס
צפסח וארבעה עשר לחג: **מה**
מועדו הנאמר בסמידי. ולקמיה פריך
תמיד גופיה מנא להו: **והיה יושב**
דורש. כדרך שהנשיא עושה:
מקטנין. לשון קניטה ועצבון.
קונטרס ד"ר בלע"ז: **מהו**. הבאת סבין
אינה דוחה דהא אפשר למיעבד
מאחמול ומה יעשה: **שמעתי ושכחתי**.
לקמן^ה מפרש טעמא: **בני נביאים הן**.
וערלו מה יעשו: **למחר**. בצרבעה
עשר בשבת: **שפסחו עלה סכז** לו
צלמרו. את הסכין: **ומי שפסחו**
גדי. שאין לו כמר אלא שיעין שאין
יכול לתוכו צמרו תחז לו בין
קרניו ואין זה משאוי לעבור עליו
משום שזימת בהמתו דלאו אורחיה
כמי האי מלאכה ובעינן זה הביאו
סקיניהן: **ראש**. הלל זה המעשה
שעשו: **ונזכר הלכה**. כך שמעתי:
כך מקובלני. שכן הלכה כמו שעשו
אלו: **פסח נמי כשיב במועדו**.
ולא שמעתי לי מנייה ומתמיד ילפת
ליה אלא על כרחיך מדבעית למילף
מתמיד לא משמע להו דחייית שבת
דלמרי במועדו דקאמר צומן התיירא
קאמר הכא בתמיד נמי לא משמע
להו ומנא ליה: **אלא אמר קרא**.
צמוספין עולת שבת בשבתו על
עולת התמיד לבד מעולת התמיד
אלמא תמיד נמי דחי: **אמר מר ועוד**
קל וחומר כו' ופרכיה. מהא פירכא
שכן כליל שכן תדיר: **וכי מאחר**
דגמיה. מרביתו שגזירה שוה זו לכן
צאה דקיימא לן אין אדם דן גזירה
שוה מעצמו אלא אם כן נתקבלה
וצאה מסני דעילמא קרא למילמא
אחריתי אתא וכוין דהוא כך קיבל
הכי הוא כמו שנכתב בגופו צפירוש
ולמה ליה קל וחומר שהוא דבר
סבא מדעתו ומלכו: **הכי קאמר**
נתי דגזירה שוה לא גמיריהו.
מרביתם גזירה שוה זריכה רב
דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו
אלא אם כן למדה מרבו אלא קל